

Registratienummer 23.109728

Onderwerp Bestuursvragen waterkwaliteit
Indiener Arthur Stenfert Kroese **Partij** Partij voor de Dieren
Datum vraag 27 september 2023
Datum antwoord 31 oktober 2023
Bron E-mail
Aan De verenigde vergadering
Van Dijkgraaf en hoogheemraden
Portefeuillehouder Hans Schouffoer

Context

Op 27 september 2023 heeft de heer Stenfert Kroese van de Partij voor de Dieren schriftelijk vragen ingediend. De vragen aan Rijnland zijn een deelverzameling van Tweede Kamervragen die aan de Minister van I&W zijn gesteld. Deze vragen zijn gesteld naar aanleiding van de kabinetsreactie op het Rli-advies over de KRW en de nadere invulling van het KRW-impulsprogramma. Ook bij de andere waterschappen in Nederland en de provincies zijn vragen ingediend. De beantwoording van de vragen zijn regionaal en landelijk afgestemd.

Vraag 1

In welke gevallen dient een aanvraag voor vergunning op het oppervlaktewater ingediend te worden bij een waterschap en in welke gevallen bij een provincie?

Antwoord 1

Indien geloosd wordt op rijkswater is de minister bevoegd gezag. Bij een aanvraag om te mogen lozen op regionale wateren is het dagelijks bestuur van een waterschap het bevoegd gezag (art. 6.2, eerste lid, van de Waterwet). De provincie heeft geen rol als bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor het lozen op oppervlaktewater.

Vraag 2

Hoe delen waterschappen en provincies informatie over verleende vergunningen voor lozing op oppervlaktewater met elkaar?

Antwoord 2

Er is geen actieve deling van informatie zolang andere waterschappen of de provincies niet direct belanghebbenden zijn. Verleende vergunningen worden volgens de Awb bekendgemaakt.

Vraag 3

Zijn alle vereisten van de KRW reeds verwerkt in het beleid van Rijnland? (staat in relatie tot vraag 32)

Antwoord 3

De KRW is in nationale wetgeving geïmplementeerd (vnl. in de Wet milieubeheer, de Waterwet en het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water 2009). Bij besluitvorming over (eigen) projecten of de verlening van vergunningen dient - ook bij het ontbreken van Rijnlandspecifiek beleid - altijd rekening gehouden te worden met deze Europese en nationale wetgeving. Dit doet zich in het bijzonder voor op het moment dat een activiteit leidt tot een (verboden) achteruitgang van de toestand van een waterlichaam of het bereiken van de KRW-doelen in gevaar dreigt te komen. Specifiek beleid beperkt zich tot een gestandaardiseerde toets aan de KRW bij de verlening van lozingsvergunningen.

Naast dit beleid is in Rijnlands waterschapsverordening dwingend vastgelegd wanneer rekening gehouden moet worden met chemische en ecologische KRW-doelstellingen (artikel 3.15 en 3.16 van de waterschapsverordening).

De doelen van KRW-waterlichamen en het overig water zijn vastgelegd in de provinciale waterplannen. Voor de KRW-waterlichamen geldt een resultaatsverplichting voor het overig water een inspanningsverplichting.

In de Nota Schoon Water 3 is beschreven welke doelen Rijnland heeft afgeleid voor de KRW-waterlichamen en wat Rijnland gaat doen om deze te bereiken.

Vraag 4

Op welke nationale wetgeving toetst u?

Antwoord 4

Aanvragen om te mogen lozen in oppervlaktewater worden getoetst aan de Waterwet (artikelen 6.2 en 6.26) en in het verlengde daarvan de Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (artikel 2.14), het Besluit Omgevingsrecht (artikel 5.3 e.v.), de Regeling Omgevingsrecht (artikel 9.2), de Wet Milieubeheer (titel 5.1) en het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (par. 2 en artikel 16).

Vraag 5

Bij het in werking treden van de Omgevingswet worden sommige vergunningen voor het lozen van chemische stoffen gedecentraliseerd naar de waterschapsverordening. Bent u hierop voorbereid?

Antwoord 5

Ja, in de op 27 september 2023 vastgestelde Waterschapsverordening 'de Rijnlandse Keur' zijn in de hoofdstukken 20 e.v. diverse bepalingen opgenomen over het lozen in oppervlaktewater. Verder geldt (na inwerkingtreding van de Omgevingswet) dat bij het vergunnen van lozingen rekening gehouden moet worden met omgevingswaarden die zien op de chemische en ecologische waterkwaliteit van KRW-waterlichamen (zie ook antwoord 3). Deze omgevingswaarden zijn opgenomen in par. 2.2.2.0 en par. 2.2.2.1 van het Besluit Kwaliteitseisen Leefomgeving. Rijnland is hierop voorbereid.

Vraag 6

Welk beleid heeft u vastgesteld over vergunningverlening aangaande zeer zorgwekkende stoffen (zzs) - stoffen die zowel toxisch zijn als slecht afbreken - en het meten hiervan?

Antwoord 6

Bij vergunningverlening dient - volgend uit de bij antwoord 4 genoemde bepalingen - rekening gehouden te worden met de (verplichte) toepassing van de Best Beschikbare Techniek (BBT). In een drietal BBT-documenten (de Algemene Beoordelingsmethodiek, het Handboek Immissietoets 2019 en de nota Lozingseisen Wvo-vergunningen) is nationaal beleid verankerd over het weren van ZZS. Dat beleid komt er samengevat op neer dat 1.) emissie van ZZS moet worden voorkomen; 2) een aanwezige restlozing geminimaliseerd moet worden en 3) uit een immissietoets moet blijken dat de lozing niet leidt tot een (verboden) achteruitgang of het bereiken van de KRW-doelen in 2027 in gevaar komt. Vergunningen voor lozingen van ZZS hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Om voor nog een periode van 5 jaar in aanmerking te komen voor een vergunning dient de vergunninghouder te laten zien wat is gedaan om de emissie van ZZS verder te beperken.

Vraag 7

Hoe ziet de handhaving van lozing zonder vergunning of melding eruit? (vraag 22)

Antwoord 7

Indien Rijnland constateert dat stoffen in een oppervlaktewaterlichaam worden gebracht zonder een daartoe door Rijnland verleende vergunning of indien daarvoor vrijstelling is verleend bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur (bijvoorbeeld Activiteitenbesluit Milieubeheer), stoffen worden geloosd in een oppervlaktewaterlichaam in strijd met de geldende voorschriften wordt gehandhaafd conform de door het bestuur van Rijnland vastgestelde sanctiestrategie, de landelijke handhavingsstrategie (LHS). De LHS is een gangbare sanctiestrategie die door alle bevoegde gezagen van het omgevingsrecht en waterbeheer wordt gehanteerd.

De volgens deze strategie aangewezen interventie(s) is/zijn afhankelijk van het gedrag van de overtreder en het (mogelijke) gevolg van de overtreding op het oppervlaktewaterlichaam. De interventie kan zowel herstellend als bestraffend van aard zijn. Bij herstellende interventies kan gedacht worden aan waarschuwen of de inzet van een bestuursrechtelijk handhavingsmiddel zoals het opleggen van een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang. Naast een herstellende interventie kan ook bestraffend worden opgetreden, zoals het opleggen van een bestuurlijke strafbeschikking of het opmaken van een Proces-Verbaal. De bevoegdheid voor het opleggen van een boete op grond van een proces verbaal ligt bij het Openbaar Ministerie. Een andere vorm van een bestraffende interventie is het opleggen van een bestuurlijke boete. Rijnland heeft deze bevoegdheid niet; de NVWA wel.

Bij ernstige overtredingen waarbij gewasbeschermingsmiddelen in strijd met de geldende regels zijn toegepast en daardoor zijn geloosd in een oppervlaktewaterlichaam wordt door Rijnland een boeterapport opgemaakt en ter verdere afhandeling doorgestuurd naar de NVWA. De NVWA kan op grond van het boeterapport een bestuurlijke boete opleggen.

Vraag 8

Wordt er bij het handhaven ook gekeken naar of boetes passend zijn bij de omzet van de beboete bedrijven? (staat in relatie tot vraag 24)

Antwoord 8

Rijnland legt zelf geen boetes op; dit is een bevoegdheid van het Openbaar Ministerie (OM). Bij strafrechtelijke handhaving gelden door het OM vastgestelde richtlijnen m.b.t. de hoogte van boetebedragen. De Officier van Justitie mag afwijken van de hoogte van de boete (zowel naar boven als beneden) al naar gelang de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Rijnland heeft daar geen zeggenschap over.

Vraag 9

Hoeveel vergunningen voor lozing op het oppervlaktewater zijn de afgelopen 5 jaar door u afgegeven?

Antwoord 9

In afgelopen 5 jaar hebben we 280 vergunningen afgegeven voor een lozing op oppervlaktewater. Dit betreft 258 lozingsvergunningen ten gevolge van een grondwateronttrekking (bouwputbemalingen).

Vraag 10

Hoeveel van deze vergunningen bevatten zeer zorgwekkende stoffen (zsz)? Welke dossiernummers betreft het?

Antwoord 10

Deze vraag kunnen wij niet beantwoorden, omdat vergunningen niet geregistreerd worden op de soort stoffen. Vergunningen worden gebaseerd op de verplicht aanwezige voorzieningen die aanwezig moeten zijn om te voldoen aan de wettelijke normen, een lozing verdergaand te minimaliseren en eventuele rapportageverplichtingen (zie ook antwoord 6).

Vraag 11

Op welke locaties van effluentlozingen - lozingen van het gezuiverde afvalwater dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie verlaat – en wanneer werden zeer zorgwekkende stoffen gemeten? Welke dossiernummers betreft het?

Antwoord 11

Rijnland meet niet specifiek op ZSZ in effluent. De reguliere metingen betreffen stoffen waarvoor Rijnland vergunning plichtig is, aangevuld met stoffen benodigd voor de bedrijfsvoering.

Vraag 12

Hoeveel vergunningen zijn in de afgelopen 5 jaar afgegeven waarbij de risicogrenzen voor perfluoralkyl-stoffen (PFAS) in het oppervlaktewater zijn overschreden, wanneer de risicogrenzen met terugwerkende kracht worden toegepast? Welke dossiernummers betreft het?

Antwoord 12

Rijnland heeft 5 vergunningen voor de lozing van PFAS houdend afvalwater afgegeven. Al deze vergunningen zijn gerelateerd aan bodemverontreinigingssituaties (dossiernummers V50141, V66997, V59349/V40695, 2023-010927). Hier worden bodembeschermende/sanerende werkzaamheden uitgevoerd waarbij verontreinigd grondwater vrij komt of hemelwater in contact komt met verontreinigde grond. In al deze situaties wordt het grondwater gezuiverd (BBT en BBT+) voordat het geloosd wordt. Het normenkader dat daarvoor gehanteerd wordt is de immissietoets. Daarbij worden de risicogrenzen niet overschreden (u bedoelt waarschijnlijk de MAC-waarden). Die bodemverontreinigingen zijn allemaal gerelateerd aan blusschuimincidenten uit het verleden. Rijnland heeft geen vergunningen verleend voor industrie waarbij met PFAS gewerkt wordt.

Vraag 13

In welke omvang werd boven de risicogrenzen voor PFAS geloosd?

Antwoord 13

N.V.T., zie antwoord 12

Vraag 14

Hoeveel van deze vergunningen waarbij de risicogrenzen voor PFAS werden overschreden zijn afgegeven voor lozing binnen 10 kilometer van een drinkwaterwingebied? Welke dossiernummers betreft het?

Antwoord 14

N.V.T., zie antwoord 12

Vraag 15

Hoeveel vergunningen zijn in de afgelopen 5 jaar afgegeven waarbij de wettelijke eisen aan drinkwater, zoals vastgelegd in het Drinkwaterbesluit, werden overschreden? Welke dossiernummers betreft het?

Antwoord 15

Geen

Vraag 16

In welke omvang werd boven de drinkwaternorm geloosd?

Antwoord 16

De drinkwaternorm is geen onderdeel van het toetsingskader voor directe lozing op oppervlaktewater.

Vraag 17

Hoeveel van deze vergunningen waarbij de drinkwaternorm werd overschreden zijn afgegeven voor lozing binnen 10 kilometer van een drinkwaterwingebied? Welke dossiernummers betreft het?

Antwoord 17

N.V.T., zie antwoord 15

Vraag 18

Zijn alle afgegeven lozingsvergunningen opgenomen in een door het Rijk doorzoekbare database?

Antwoord 18

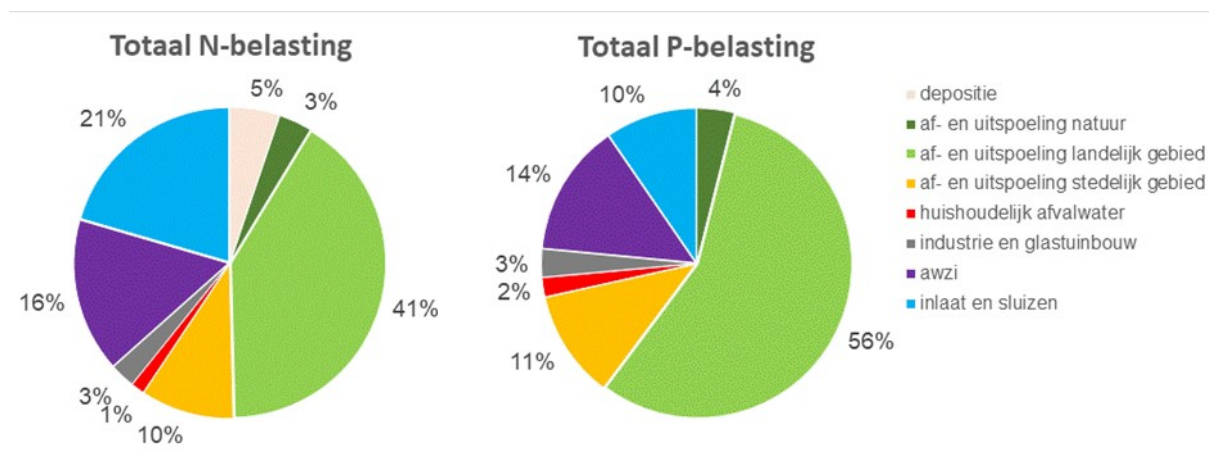
Nee. Rijnland heeft een zaaksysteem waarmee het vergunning- en handhavingstraject wordt geregistreerd.

Vraag 19

In welke omvang en variatie komen binnen Rijnland meststoffen in het oppervlaktewater terecht? (onderdeel van vraag 25)

Antwoord 19

Rijnland meet op 110 verschillende locaties de concentraties van fosfor en stikstof. Hiermee worden de trends bepaald zoals ook weergegeven in de BURAP. De verdeling van de bronnen kunt u zien in onderstaande taartdiagrammen.

Vraag 20

Hoe beoordeelt u de schadelijkheid hiervan in verhouding tot bijvoorbeeld lozingen van fosfaatrijke stoffen door industriële bedrijven? (vraag 25)

Antwoord 20

Zie antwoord 19

Vraag 21

Met hoeveel procent zou het aantal landbouwdieren verminderd moeten worden om het oppervlaktewater binnen de normen te brengen? (gebaseerd op vraag 35)

Antwoord 21

De belasting van het oppervlaktewater door meststoffen wordt bepaald aan de hand van hoeveel mest er op het land wordt gebracht, welk deel hiervan wordt opgenomen door gewassen en welk deel er uit- en afspoelt. Bij evenwichtsbemesting is er geen belasting. Het gaat niet zo zeer om het aantal dieren als wel wat er met de mest gebeurt. Als deze niet in overmaat op het land wordt gebracht heeft het ook geen negatieve invloed op de waterkwaliteit.

Vraag 22

Bent u het eens met de opmerking van de Rli dat alles op alles gezet moet worden om de KRW-doelen in 2027 te halen, mede omdat het weinig kansrijk is voor Nederland om een beroep te doen op de uitzonderingsbepalingen die de KRW kent in gevallen waar maatregelen wel zijn genomen, maar het doel in 2027 nog niet is bereikt? Waarom wel of waarom niet? (vraag 42)

Antwoord 22

We zijn het er mee eens dat alles op alles gezet moet worden. De grootste hobbel die daarvoor genomen moet worden is de reductie van nutriënten. Dat heeft onder andere te maken met de nog decennialange nalevering uit (bemeste) percelen en de tijd die het kost voordat waterkwaliteitsmaatregelen effect sorteren. Daarin zien wij aanknopingspunten voor een beroep op de uitzondering uit artikel 4, vierde lid, van de KRW. Daarin is

opgenomen dat - onder voorwaarden – doelfasering mogelijk is vanwege *natuurlijke omstandigheden*. Dit zijn omstandigheden die de snelheid van natuurlijk herstel bepalen.

Daarnaast blijkt het erg lastig om te komen tot doelbereik voor de chemie vanwege het *One out all out* principe. In de beoordeling van de chemische toestand zitten 45 stoffen, waarvan een aantal niet meer toegepast mogen worden maar wel overal aanwezig zijn vanwege hun slecht afbreekbare eigenschappen. Voor deze stoffen is het handelingsperspectief en doelbereik beperkt..

Vraag 23

Hoe gaat u voldoende fysieke ruimte voor drinkwaterwinning realiseren, door onder andere in de ruimtelijke ordening beter rekening te houden met de zorg voor voldoende drinkwaterbronnen van goede kwaliteit die ook bruikbaar zijn, waar de Rli voor pleit? (vraag 36)

Antwoord 23

De Drinkwaterwet formuleert in art. 2, eerste lid, een zorgplicht die inhoudt dat bestuursorganen (dus ook die van Rijnland) zorgdragen voor de veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Verder bepaalt dit artikel in het tweede lid dat de veiligstelling van de drinkwatervoorziening bij de uitvoering van wettelijke taken geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang.

Anders geformuleerd: a) bestuursorganen brengen de drinkwatervoorziening niet in gevaar; b) dienen de kwaliteit en de continuïteit van de levering van drinkwater te waarborgen en c) zij mogen bij de afweging van (tegengestelde) belangen het drinkwaterbelang voorrang geven.

Rijnland ziet het gezien het voorgaande als zijn publieke verantwoordelijkheid om actief bij te dragen aan de drinkwaterbeschikbaarheid. Dat betekent concreet ook dat we mee willen werken aan het kunnen gebruiken van nieuwe drinkwaterbronnen.

Het aanwijzen van oppervlaktelocaties voor drinkwaterbereiding gebeurt door de provincies.

Vraag 24

Bent u het eens met onze visie dat het voorzorgsbeginsel altijd in acht genomen zou moeten worden?

Antwoord 24

Ja